=> WYZ

de Rechtspraak

Raad voor de rechtspraak

De minister van Klimaat en Groene Groei
drs. S.Th.M. Hermans
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Afdeling strategie

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (088) 361 00 00
f (088) 361 00 22
www.rechtspraak.nl

datum 31 maart 2025
doorkiesnummer [redacted]
e-mail wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
ons kenmerk UIT 14492 STRA/WRV
uw kenmerk
cc De Staatsecretaris van Financiën
bijlage(n)
onderwerp Advies implementatie Wetsvoorstel European Market Design-pakket

Geachte mevrouw Hermans,

Bij bericht van 28 januari 2025, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake het implementatie Wetsvoorstel European Market Design-pakket (het 'Wetsvoorstel').

HET WETSVOORSTEL

Dit Wetsvoorstel strekt tot implementatie van het Europese Electricity Market Design pakket (hierna: EMD-pakket), dat zich richt op hervorming van de elektriciteitsmarkt. Dit pakket is onderdeel van de Europese Green Deal.

Het EMD-pakket wijzigt:
1. de Elektriciteitsrichtlijn
2. de Elektriciteitsverordening
3. de verordening die zich richt op toezicht op eerlijke en transparante groothandelsmarkten (hierna: Remit-Verordening); en
4. de verordening die betrekking heeft op de oprichting van een Agentschap van de Europese Unie voor de samenwerkingen tussen energieregulators (ACER-Verordening)

De implementatie vindt grotendeels plaats in de Energiewet (die momenteel bij de Eerste Kamer voorligt). Het voorstel bevat ook enkele wijzigingen ten aanzien van de energiebelasting in de Wet belastingen op milieugrondslag, die noodzakelijk zijn gelet op de implementatie van de bepaling over energiedelen. In overeenstemming met kabinetsbeleid ten behoeve van implementatie van Europese regels wordt het EMD-pakket zuiver geïmplementeerd en bevat het geen nationale koppen.

Het Wetsvoorstel bevat bepalingen die betrekking hebben op consumentenbescherming, recht op energiedelen, flexibiliteit en leveringszekerheid in het elektriciteitssysteem en bepalingen die zien op versterkte (grensoverschrijdende) samenwerking tussen de Autoriteit Consument en Markt en andere toezichthouders op de groothandelsmarkt voor energie.

Doel EMD-pakket
- Aanleiding van het pakket is de grote stijging in energieprijzen in 2021 en 2022, die met name toe te schrijven was aan een acute schaarste in het aanbod uit Rusland, aan tegenvallende productie van kerncentrales en aan de toegenomen vraag naar energie als gevolg van economisch herstel na de COVID-pandemie.
- Het pakket is gericht op verdere hervorming van de Europese elektriciteitsmarkt.
- De wijziging van de Elektriciteitsrichtlijn en Elektriciteitsverordening beoogt de zorgen van burgers en bedrijven over prijsvolatiliteit door hoge prijzen voor fossiele energie te adresseren. De wijzigingen in de Elektriciteitsrichtlijn zien op betere consumentenbescherming door een breder aanbod en meer transparantie over energiecontracten, het recht op energiedelen, strengere eisen voor risicobeheersing door leveranciers en de mogelijkheid om gereguleerde elektriciteitsprijzen vast te stellen ingeval van een prijscrisis. De Elektriciteitsverordening is gewijzigd door het bieden van een grotere rol voor langere termijnmarkten die afnemers meer prijszekerheid bieden en de bevordering van flexibiliteit in het elektriciteitssysteem.
- Wijziging van REMIT en de Acer-Verordening richt zich op het goed blijven functioneren van de groothandelsmarkt. Zo scherpt de REMIT het rapportageregime aan, alsmede het verzamelen en delen van gegevens voor toezichthouders, bevoegde financiële autoriteiten en marktpartijen. Ook zorgen de wijzigingen voor versterking van het toezicht op de markt van voor groothandel bestemde energieproducten. Tot slot zorgen de wijzigingen voor bevordering van de (grensoverschrijdende) samenwerking tussen nationale toezichthouders van de EU-landen, en voor verbetering van het proces voor de verzameling van informatie over voorwetenschap en markttransparantie.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.[1]

ADVIES

De Raad heeft met belangstelling kennisgenomen van het Wetsvoorstel voor de implementatie van gewijzigde Elektriciteitsrichtlijn en uitvoering van de gewijzigde Elektriciteitsverordening alsmede uitvoering van de gewijzigde verordening betreffende de integriteit en transparantie van de groothandelsmarkt voor energie (hierna: het Wetsvoorstel).

[1] De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

de Rechtspraak

Raad voor de rechtspraak

De Raad kan zich vinden in het Wetsvoorstel, maar heeft nog wel de volgende opmerkingen.

De Raad voorziet interpretatieproblemen bij de omschrijving 'een woning of ander particulier gebouw van een directeur manager of ander personeelslid van een bij het onderzoek betrokken onderneming', zoals omschreven in artikel 5,17c van het wetsvoorstel. De Memorie van Toelichting (hierna: MvT) rept in het artikelsgewijs commentaar over 'particuliere gebouwen, waaronder ook woningen kunnen vallen' (p. 57). Dat komt niet overeen met de voorgestelde wettekst waarin een woning nevengeschikt (en niet ondergeschikt) is aan 'ander particulier gebouw'. En wellicht nog belangrijker: wat is een 'particulier gebouw'? De MvT noch de REMIT-verordening en de wijzigingsverordening REMIT geeft daarover een enkele aanwijzing. En daarnaast: ziet de toevoeging ' … van een directeur, manager of ander personeelslid … ' alleen op 'een ander particulier gebouw' of ook op 'een woning'? Ook dit blijkt niet uit de MvT. De Raad beveelt aan de MvT op dit punt uit te breiden.

Het voorgestelde artikel 5.17c ziet alleen op de inspectie van een woning of een ander particulier gebouw en schrijft voor dat daarvoor een machtiging van de rechter-commissaris vereist is. Het artikel regelt niet dat er kan worden binnengetreden zonder toestemming. Wel worden de artikelen 12d, 12e en 12f Instellingswet Autoriteit Consument en Markt van overeenkomstige toepassing verklaard. Deze artikelen bepalen dat een machtiging van de rechter-commissaris is vereist, waar de machtiging aan moet voldoen en dat een schriftelijk verslag over het binnentreden moet worden gemaakt door de ambtenaar. Artikel 12c is daarentegen niet van overeenkomstige toepassing verklaard, hoewel dat artikel de grondslag bevat voor de bevoegdheid van opsporingsambtenaren om een woning zonder toestemming van de bewoner te betreden. De Raad neemt aan dat met het voorgestelde artikel 5.17c Energiewet en het van overeenkomstige toepassing verklaren van de artt. 12d, 12e en 12f Instellingswet Autoriteit Consument en Markt is bedoeld dat een machtiging van de rechter-commissaris is vereist voor het betreden van een woning zonder toestemming van de bewoner. De Raad meent dat dit duidelijker tot uitdrukking zou moeten worden gebracht. Niet duidelijk is bovendien of de regeling van de artikelen 12d, 12e en 12f ook geldt voor het betreden van 'een ander particulier gebouw' of alleen voor een woning. De Raad acht hier nadere uitleg wenselijk.

Op grond van de artikelen 12d, 12e en 12f Instellingswet Autoriteit Consument en Markt heeft de rechter-commissaris in het kader van het verlenen van een machtiging tot binnentreden zonder toestemming de mogelijkheid de officier van justitie te horen, bestaat de mogelijkheid hoger beroep in te stellen tegen een afwijzende beslissing van de rechter-commissaris en bestaat er een uitgebreide verbaliseringsplicht voor de binnentredende ambtenaren. De vraag is of deze elementen nu ook gelden voor het verlenen van een machtiging aan Acer tot inspectie. De Raad adviseert om ook op dat punt meer duidelijkheid te verschaffen in de MvT.

Voorts viel de Raad het toetsingskader op. Aan Verordening 1227/2011 wordt een artikel 13 bis toegevoegd. De rechter-commissaris moet ingevolge het voorgestelde artikel 5.17c lid 2 toetsen aan het tiende lid van (het nieuwe) artikel 13 bis Verordening 2024/1106. Daarin staat dat de rechterlijke instantie die de toestemming voor de inspectie verleent "nagaat of de beslissing van het agentschap (om tot een inspectie over te gaan) authentiek is".

de Rechtspraak

Raad voor de rechtspraak

Het is voor de Raad niet duidelijk wat daarmee wordt bedoeld en hoe de rechter-commissaris dat kan nagaan. De Raad beveelt aan om de MvT op dit punt uit te breiden.

Ten slotte is bijzonder dat het tiende lid van artikel 13 bis Verordening 2024/1106 ook vermeldt dat de rechter het Agentschap om nadere toelichting kan verzoeken "met name met betrekking tot de redenen die het Agentschap heeft om aan te nemen dat er sprake is van een inbreuk als bedoeld in artikel 13, lid 3, en met betrekking tot de ernst van de vermoedelijke inbreuk en de aard van de betrokkenheid van de aan het onderzoek onderworpen persoon". De Raad vraagt zich af of dit betekent dat de rechter-commissaris gehouden is dat te doen als hij voornemen is een verzoek af te wijzen. De Raad adviseert om hier nader op in te gaan in de MvT.

WERKLAST

Het Wetsvoorstel leidt naar verwachting van de Raad niet tot substantiële werklastgevolgen voor de Rechtspraak.

CONCLUSIE

De Raad onderschrijft het Wetsvoorstel dat strekt tot implementatie van de EMD-richtlijn. De Raad adviseert om duidelijkheid te verschaffen in de Memorie van Toelichting op een aantal punten ten aanzien van de bevoegdheid van de rechter-commissaris in Rotterdam om een machtiging te verlenen aan Acer of door krachtens artikel 12a, eerste lid, van de Instellingswet Autoriteit Consument en Markt aangewezen ambtenaren namens en voor rekening van Acer of een nationale regulerende instantie van een andere lidstaat van de Europese Unie.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het *Staatsblad*. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

[redacted]

Henk Naves
Voorzitter Raad voor de rechtspraak